

Олександр МАЗУР,
*аспірант кафедри інформаційних
технологій та інформаційних систем
ДРІДУ НАДУ*

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Відповідно до стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» результатом проведення реформи державного управління має стати створення ефективної, прозорої, відкритої та гнучкої структури державного управління із застосуванням новітніх інформаційно-комунікативних технологій (електронне урядування) для забезпечення вироблення і реалізації цілісної державної політики, спрямованої на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики [1] в умовах російської збройної агресії.

Підґрунтям такої структури державного управління, на нашу думку, є здійснення модернізації адміністративних процесів в органах державної влади, яка за визначенням пов'язується із раціональним стилем функціонування бюрократії та переходом до відкритого громадянського демократичного суспільства (підвищення рівня життя, задоволення нових потреб) [4, т. 2, с.393]. У цьому випадку адміністративний процес слід розглядати у широкому розумінні, а саме як регламентований законом порядок діяльності органів виконавчої влади з реалізації покладених на них функцій; з головними стадіями адміністративного процесу: визначення завдання; підготовка до прийняття управлінського рішення; прийняття рішення; доведення його до адресатів та організація виконання; контроль виконання прийнятих рішень [3, т. 1, с. 53]. При цьому саме поняття «процес» розглядають як послідовну зміну станів, стадій, етапів або певних явищ, яка відбувається закономірним порядком; хід розвитку чого-небудь; сукупність послідовних дій, засобів, спрямованих на досягнення певного результату [4, т. 1, с. 482]. У свою чергу адміністративний процес здійснюється через адміністративні процедури, які ми розглядаємо через визначення поняття «процедура в державному управлінні», тобто як встановлений спосіб здійснення діяльності або процесу. Як правило, процедури розробляються на рівні структурних підрозділів органів державної влади і описують діяльність, яка здійснюється в їх підрозділах, а також її взаємозв'язок з діяльністю органу в цілому [5, с. 603]. Як один з результатів здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (видача дозволів/ліцензій, сертифікатів, посвідчень, довідок, проведення реєстрації тощо) є адміністративна послуга [5, с.22].

Значна увага в Стратегії реформування державного управління України на 2016–2020 роки (далі – Стратегія) приділена адміністративній процедурі. Так одним з її напрямів є надання адміністративних послуг (стандарти надання та

гарантії щодо адміністративних процедур, якість адміністративних послуг, електронне урядування). За цим напрямом визначено проблеми для розв'язання, що стоять перед системою державного управління, а саме: відсутність упорядкованих базових принципів і гарантій захисту прав громадян і юридичних осіб у рамках адміністративної процедури (передбачається прийняття закону про загальну адміністративну процедуру згідно з європейськими стандартами). На цей час, незбалансованість процедур разом зі слабкою дисципліною і відповідальністю посадових осіб є супроводжувачами основних проблем державної служби в Україні. Тому є нагальним запровадження загальної адміністративної процедури з базовими гарантіями (принцип законності, встановлення істинних фактів, право бути почутим, право на ефективний захист прав, на одержання письмового рішення з чітким зазначенням підстав його прийняття, право на несудове оскарження, право на судове оскарження тощо). Стратегією передбачається спрощення/оптимізація адміністративних процедур, зниження адміністративного навантаження, визначення переліку таких процедур і проведення відбору 15 послуг, які мають високий попит, для спрощення їх надання. Такі процедури будуть закріплені на законодавчому рівні [2].

За цих умов модернізація передбачає реалізацію необхідних перетворень швидкими темпами, які можуть бути досягнуті виключно шляхом інформатизації органів державної влади.

Першочергово інформатизація в сучасних умовах направлена на забезпечення функціональної сумісності інформаційно-телекомунікаційних систем (ІТС) та здійснення обміну даними на операційному рівні. Функціональна сумісність систем сприятиме здійсненню обміну даними між реєстрами (кожен елемент даних повідомлятиметься і вводиться до реєстру один раз) та установами. Реєстри будуть відкритими для користування органами державного управління із забезпеченням гарантованого захисту персональних даних, що сприятиме спрощенню процедури надання органами державного управління адміністративних послуг громадянам і юридичним особам з підтвердження фактів та інформації, що міститься в офіційних державних реєстрах, зокрема в електронній формі через веб-сервіси [2].

Для міністерств та інших центральних органів виконавчої влади орієнтовний обсяг видатків на реалізацію Стратегії передбачає виділення коштів на напрям «Надання адміністративних послуг та адміністративна процедура» на рівні 333,7 млн. грн., що складає 36% від загального обсягу видатків п'яти напрямів Стратегії. Окрім цього, у розглянутій сумі за категорією видатків «впровадження інформаційно-комунікаційних технологій» передбачено 231,2 млн грн, що складає 69,3 % від суми фінансування вищезазначеного напрямку. Слід зазначити, що реалізація вищезгаданого напрямку в перспективі надасть потенційне заощадження коштів, а в сьогоденні частково компенсуватиме витрати на реформування за рахунок раціоналізації та автоматизації адміністративних процедур [2].

В умовах реформування державного управління в Україні постає необхідність централізованої інформатизації через впровадження типових

рішень у сфері інформаційно-комунікаційних технологій в органах державної влади (веб-сайт з можливістю подання електронних петицій, електронних звернень, електронного сервісу із надання публічних послуг; система електронного документообігу; система планування, виконання місцевого бюджету; інформаційно-аналітична система підтримки прийняття управлінських рішень на основі регіональної геоінформаційної системи).

Необхідною передумовою є долучення до вже існуючих (або створення) інформаційно-комунікаційних регіональних мереж органів влади з доступом до захищеного телекомунікаційного центру регіону із забезпеченням безперебійної роботи інформаційних систем та ресурсів.

Список використаних джерел

1. Про схвалення стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>

2. Деякі питання реформування державного управління України [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80/page>

3. Юридична енциклопедія : у 6 т./ ред. колегія: Ю. С. Шемшученко та ін. – К : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998.

4. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / НАДУ при Президентіві України; наук.-ред.колегія: Ю. В. Ковбасюк та ін. – К : НАДУ, 2011.

5. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.